РОДНА РЕЧЪ

Родна речь, омайна, гдаская,
Що звучи навреди край мене;
Речь на мама и на тата,
Речь, що чъвка всъка день.

Ранъ-Босилекъ

ВСЪКИ день, постоянно, драги деца, приказвате и пѣете на родния български езикъ. И, може би, не знаете, колко той е хубавъ и сладъкъ. Този езикъ, на който за пръвъ пъть, едва проходени, сте произнесли първитѣ сложни думи: „мама", „татко", „баба".

И първата сладка речь, съ която сѫ ви шепнали сще надъ люлката и надъ кото сѫ ви пѣли да заспите, това е омайната, сладка речь на нашия народъ.

Това е езикътъ, на който сѫ говорили нашитѣ дѣди и прадѣди, на който тѣ сѫ записали това, което трѣбва да се знае следъ години и вѣкове отъ следващитѣ нашди поколѣния. Езикътъ, който е крепилъ и свързвалъ въ едно нераздѣлно цѣло българския народъ и въ най-тежкитѣ дни на него-зи животъ. Знаете колко пѫти България въ минало-то е била поробвана отъ чужди народи и все пакъ не е загинала. Защото българскиятъ народъ е знаелъ да пази най-скъпото си богатство — езикътъ, който му е звучалъ като вълшебна музика, радвалъ го е и тешилъ въ нещастието, напомнялъ му е миналото и го е ободрявалъ.

Да, драги деца, речьта на мама, на тая, която ви е родила, е сладка и незабравима. Тя ви е възмрена заедно съ млѣкото, което е първата ваша храна, кажто и речьта е първаитѣ звукъ, който сте чули отъ мама.

Та има ли по-хубава речь отъ речьта на мама и татка? Има ли по-звучно отъ родната пѣсень? По-мило отъ това, да говорищ езика на родители и дѣди? И по-гордо отъ това, да бѫдешъ членъ на този народъ, езика на който ти мълвишъ всѣки день?

Не! Нѣма!

А на какъвъ езикъ сѫ написани вашитѣ буквари, учебници и книжки? Въ тѣхъ не се ли пѣе на живи родстни вълни хубостьта на родната речь? Кое азбуке вие научихте, когато за пръвъ пъть прекрачихте прага на училището? Не е ли звучното а, бе, ве на Солунскиятъ братя Св. Кирилъ и Методий? Не е ли езикътъ на Отецъ Паисий, който написа първата история на България?

Въ всѣка книга, на всѣка страница въ всѣки редъ и дума вась ви омайва пѣсеньта на родната речь. Тя ви шепне и милва, като майка, разказва ви миналото на народа ни, описва красотитѣ на родната ни страна, пѣе и унася.

По-добръ другарю отъ книга, написана на родния езикъ, нѣма. По-скъпо съкровище отъ него зъ единъ народъ не съществува.

И за това, драги деца, не забравяйте тая речь, която сте промълвили за пръвъ пъть и обичайте книгата, въ която ви говори тя. Приучете се къмъ това сще отъ сега, когато сте малки, за да станете утре достойни замѣстници на родителитѣ си, които ви дадоха най-голѣмото и неизчерпаемо богатство въ свѣта.

Никола Никитовъ

ЕДИНЪ ЗИМЕНЪ ДЕНЬ

— МАМО!

— Ма-мо! . . .

Славко и Владко се събудиха заедно и викатъ на майка си.

Не имъ се иска да станатъ. Покрити съ юргана, тѣ едва показватъ главичкитѣ си. Печката гори, но въ стаята е сще студено.

— Ставайте, деца . . . чакъ-тъ е готовъ, има и еврчета.

Славко и Владко стават, обличатъ се и отиватъ при печката.

— Погледнете, деца, — казва майка имъ. Дѣдо Мразъ какъ чудно е украсилъ нашитѣ прозорци.

И наистина . . . Какви чудни украшения! Тукъ хубави лисенца, тамъ чудни цвѣтенца. Цѣлитѣ прозорци изпъстрени съ дантелени сюжети и вѣкове въшшебна ржка цѣла нощь е рисувала по стъклата. А въ цѣлата земя е покрита съ снѣгъ и снѣжинкитѣ все още падатъ ли падатъ, като бѣли пчелици и покриватъ покриви, улици и дворове. . .

— Студено е! Дъсъ, деца, не ще можете да играете навънъ — казва майка имъ.

Напиха се съ чай.

— Владко! Хайде на „тю-тю-ю!" . . . каза Славко.

— На „пуф-пуф!" добави Владко.

— Хайде!

Предприемчивиятъ Славко вече нареди столоветѣ, куфара и възглавничкитѣ като влакъ, изсвири и тръгна.

Бърза локомотивъ . . . Славко е машинистъ. Кара машината срѣзъ гори, поля, рѣки и тунели. . .

Владко е кондукторъ. . .

— Пловдивъ! . . . Моля, вашитѣ билети. Тренътъ лети и стига до Бургасъ.

Но ето изведнажъ желѣзницата се обръща на пръ-ходъ. Това е пръходъ „Кирилъ". Ето той пръвъ поемка полека по морскитѣ вълни. Славко е капитанъ. Свиха дветѣ си ржце като бинокъ, тръ ги на очитѣ си и гледа въ далеччата А около пръхода играятъ делфини. . .

— Тю-тю-тю! Ме-ри! Ето ти ти уста. — Пристанище Варна!

— Спирать въ Варна. Пръходъ вече е на стъ автомобилъ. Автомобилъ — аероплан. Обикалятъ и летятъ надъ цѣлата земя.

Играта имъ омръзна. Скарака се и заревахъ.

— Деца, вие сте братчета и не бива да се карате. Помирете се и идѣте при печката на топло, — казва майка имъ.

Седнаха до печката.

— Хайде, мамо, да пѣемъ.

— Хайде!

— Заетъка дружно за „Баба Зима", за „ластовичката", за „кончето съ дългата грива"...

Омръзна имъ и това. Да излѣзатъ на разходка е невъзможно. Студено е, много е студено. Нѣма какво да правятъ.

— Мамо, разкажи ни приказки.

— Да ви разкажа, Славко. Но кога? Стариятъ си знаете и ви омръзнахъ, а нови не зная и не мога да си спомня.

— Разкажи ни, разкажи. . .

— Играйте си сами, деца, не ме отвличайте отъ работа. Ваша трѣбва да наготвя за обѣдъ. Знаетъ, че ви е мжчно, но разберете, че нѣмамъ время зъ забавляване, — казва майка имъ.

Тѣ гледатъ майка си, а очичкитѣ имъ сѫ пълни съ сълзи.

Изведнъжъ нѣкой почука на вратата.

— Кой е тамъ?

— Тукъ ли живѣе Янко Танковъ?

— Тукъ тукъ. . .

И майката отвори вратата. Пощенскиятъ раздавачъ й подаде нѣщо.

— Деца, вижте, изпратили ви детски вестникъ. Изведнажъ тръ броя.

— Дай, дай, мамо, да ги видимъ.

Децата съ радость разтваряхъ вестникитѣ.

Колко много картинки, приказки и разкази . . .

Изтръхна си сълзитѣ, забравяха огорчението. Остави ги майка имъ сами да се забавляватъ. Гледа си работата и слуша интереснитѣ приказки за бѣлото ангелче, за кума лиса и коледната звезда.

— И още и още. . .

* * *

Следъ обѣдъ при Владко и Славко дойде на гости другарчето имъ Коста. Показаха и на него вестникитѣ.

— Е, деца, аз, както виждате, имамъ работа. Забавляйте се сами. Ето тука, виждате, има скрита картина. Намѣрете кѫде е скрито животното, — казва майка имъ.

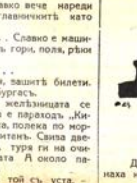

Децата турихха вестника на пода, легнаха на коремчетата си и дълго гледахъ.

— Е, намѣрихте ли животното?

— Не, нѣмо!

— Лъ знае, кѫде е то, замислено каза Коста.

— Кѫде е? — извикаха съ единъ гласъ Славко и Владко.

— Кѫде ли е? Хмъ, — то е скрито ей въ тази кжшичка, която е нарисувана на картинката.

Майката се засмѣ, засмѣха се гласно и децата.

* * *

Така незабелязано мина деньтъ. Настжлци вечерь. Стъмни се. А Дѣдо Мразъ навънъ ходи по улицитѣ, размѣта дългата си брада,а отъ нея падатъ ли падатъ бѣли снѣжинки и затрупватъ земята.

— Късно е вече, деца. Трѣбва да си легнете.

— Съ вестницитѣ, мамо. . .

— Добре, добре. . .

Легнаха. И ето на всѣко подъ възглавничката по единъ брой отъ обичния имъ вестникъ.

Спятъ спатъ малкитѣ и сънуватъ за бѣлото ангелче, за сълнчевото море, за огнената птица съ златни крилца. . .

Татяна Конратенко

ХИТРОСТЬТА НА ЖИВОТНИТѢ

ЖИВОТНИТѢ и птицитѣ живѣятъ въ горитѣ и въ полето съ вѣченъ страхъ предъ опасноститѣ, които често пѫти имъ носятъ смъртъ. Затова още отъ малки тѣ се научаватъ да бѫдатъ внимателни и предпазливи, за да могатъ въ опасни минути да надхитрятъ своя непримѣтель.

Ето, да видимъ, кой какъ хитрува въ царството на животнитѣ и птицитѣ.

Напримѣръ птицитѣ. Тѣ сѫ много, много хитри, щомъ е възросътъ да пазятъ своя животъ, или живота на своитѣ малки.

Ябрешицитѣ, пѫтицитѣ, фазанитѣ и дивитѣ патици, които си правятъ гнѣздата по земята, въ тревата, въ ржжъта или въ блатото, сѫщо имать много непримѣтели.

За да за запазятъ малкитѣ си, трѣбва да измислятъ хитрости. Често пѫти тѣ излъгватъ не само животнитѣ, а и човѣка. Хитростьта имъ се състои ето въ какво.

Скита се кучето изъ храсталацитѣ и търси дивечъ. . . Току гледашъ, подушило нѣкое гнѣздо на пѫдъ-лъ-лъ. Пѫтлъдъкътъ вижда тоа и веднага се решава да изхитри непримѣтеля си. Започва да крещи високо, започва да накуцва и слабо да плѣска съ крилата си, предъ кучето, като по-тъ-ка започва да се върти да го отвлѣче далечъ отъ гнѣздото си, кѫдето сѫ малкитѣ му. Кучето, като вижда добро пѫтлъдъкътъ отскача на страна, като не престава да крещи и плѣска съ крилата си. Кучето отвада слѣдъ него и малко по-малко пѫтлъдъкътъ го завежда на страни, далечъ отъ гнѣздото си, и чакъ тогава вече изведнажъ плѣска съ крилата си и се издига въ въздуха предъ очитѣ на замаяното и изумено куче.